

**waKarta ewidencyjna
objektu grobownictwa
wojennego**

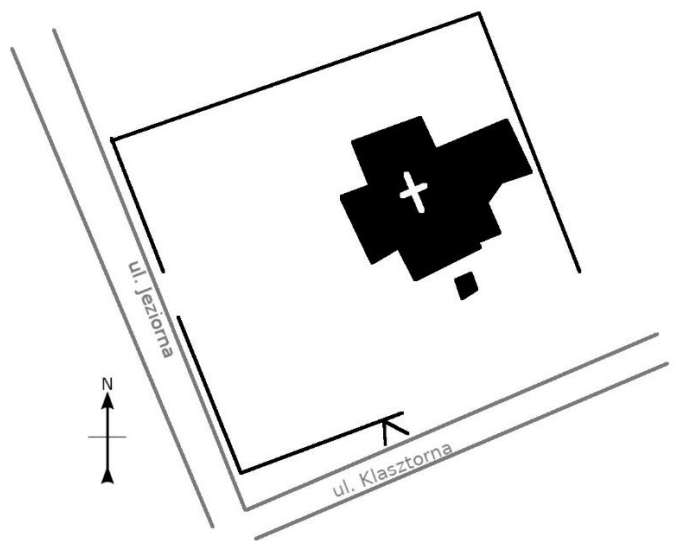
Gmina: GOŁAŃCZ

Nr ewidencyjny: 3028034_7

Rodzaj obiektu¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
MOGIŁA ZBIOROWA	GRÓB 25 OBROŃCÓW ZAMKU ZAMORDOWANYCH PRZEZ SZWEDÓW W 1656 R.	GOŁAŃCZ
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	Wojna polsko – szwedzka 1655 - 1660
		Adres województwo / powiat / gmina
		WIELKOPOLSKIE / WĄGROWIECKI / GOŁAŃCZ
		ulica / lokalizacja opisowa
		TEREN PRZY KLASZTORZE BERNARDYNÓW ul. Klasztorna, róg z Jeziorną
		Właściciel / zarządca terenu / działka nr
		Parafia Św. Wawrzyńca w Gołańczy / 302803_4.0001.714/4
		Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa
		Cmentarz przyklasztorny, grób od strony ul. Klasztornej GPS: 52°56'43.0"N 17°18'09.7"E (52.94528, 17.30268)
		Podstawowa informacja o pochowanych
25 OBROŃCÓW ZAMKU ZAMORDOWANYCH PRZEZ SZWEDÓW W 1656 R.		
Datowanie	Nagrobek wystawiono w 2016 r.	
Forma ochrony	GRÓB WOJENNY	
Wymiary (szer., głęb., wys.)	211 cm x 238 cm 178 cm	
Material	Piaskowiec	

¹

cmentarz wojenny / kwaterna wojenna / mogiła zbiorowa / grób indywidualny....

Szkic sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje	
		<p>Miejsce pochówku oznaczone ukośną płytą nagrobną (piaskowiec) na podstawie, u wezłowania której znajduje się krzyż łaćwiński na cokole. Grób stoi na podmurówce, która dodatkowo jest przykryta płytą z piaskowca. Na płycie nagrobnej inskrypcja ryta.</p> <p>Inskrypcja na stronie nr 3.</p>	
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie		Bibliografia	
<p>Stan nagrobka dobry. Lekkie ubytki w podmurówce. Grób wymaga częstego czyszczenia, szczególnie inskrypcja nagrobna z racji użytego materiału.</p>		<p>1.)Olszacki T., Różański A., Łukasik S., Krenz-Niedbała M., <i>Szwedzkie oblężenie zamku w Golańczy 3 maja 1656 roku w świetle źródeł pisanych oraz badań archeologicznych i antropologicznych</i> [w:] <i>Residentiae tempore belli et pacis. Materiały do badań i ochrony założeń rezydencjonalnych i obronnych</i> red. P. Lasek, P. Sypczuk, Instytut Historii Sztuki PAN Warszawa 2019 s. 198-225;</p> <p>2.)Porozumienie z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie powierzenia zadania utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. U. WW. z 2016 poz. 4738) oraz Aneks do Porozumienia z dnia 28.10.2016 r. (Dz. U. WW. z 2016 poz.6313).</p>	
		Załączniki	
<p>Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):</p>		<p>Krzysztof Wiśniewski 2.02.2023 r.</p>	
Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.		<p>Na dziedzińcu zamku w Gołańczy w 2010 roku odkryto grób masowy. Główne badania rozpoczęto w 2014 roku. Odkryto 25 szkieletów ludzkich: w tym 6 kobiet i 3 dzieci. Pochowane były prawie nago, ułożone bezwładnie w czterech warstwach. Pierwotnie nad grobem usypano kopiec. Na dziedzińcu zamku pochowano ofiary walk z 3 maja 1656 r. Po odmowie poddania się Polaków wojska szwedzkie zdobyły zamek w Gołańczy po zaciętych walkach. Ofiary mają wiele ran zadanych pałaszami oraz nożami. Zabito pałaszem także dziecko w wieku 3-4 lata. Z przekazów wiemy, że w zamku zginęła część rodziny Smoguleckich – właściciele zamku, 3 księży, szlachta i chłopstwo. Wśród szkieletów na podstawie użębienia ustalono 9 osób chłopskiego pochodzenia (mieli asymetrycznie starte zęby, gdyż używali ich jako narzędzia do pracy). Ciała złożono do 25 trumien i pochowano przy byłym klasztorze bernardyńskim - na dawnym cmentarzu klasztorowym 7.11.2016 r. Pogrzeb miał charakter państwowy i uczestniczył w nim Wojewoda Wielkopolski. Nagrobek utrzymano w stylistyce barokowej, a inskrypcję ułożył Tadeusz Jeziorowski z Wielkopolskiego Muzeum Wojskowego. Grób zbudowano ze środków finansowych Wojewody Wielkopolskiego przy współpracy z Gminą i Miastem Gołańcz w 2016 r.</p>	

Górna część inskrypcji	Dolna część inskrypcji
<p>R.I.P. TU SPOCZYWA 25 DZIECI KOBIET I MĘŻCZYN SZLACHTY DUCHOWIENSTWA I CHŁOPÓW ZABITYCH W OBRONIE I OKRUTNIE POMORDOWANYCH PO ZDOBYCIU ZAMKU W GOŁAŃCZY PRZEZ WOJSKA SZWEDZKIE 3 MAJA 1656 ROKU</p>	<p>KAMIENI Z TEJ ZIEMI WOŁA MIŁOSIĘRDZIA TWEGO O BOŻE A BĘDZIE KTO SERCA TAK TWARDEGO ŻE NIE WESTCHNIE PRZYNAJMNIEJ DO TWOICH LITOSCI WIECZNY IM POKÓJ DAJ PANIE I ŚWIATŁOŚĆ WIECZNOŚCI</p>